

Вершы Максіма Танка

Бурштын

Варажская страла
Ці меч сасну параніў;
Як слёзы, паплыла
Смала з гаручай раны.
І водсвет быў у ёй
Балтыйскіх жоўтых дзюнаў,
Напоеных крывёй Магутнага Пяруна.
Пранесліся вякі,
І на прыморскі рынак
Прынеслі рыбакі
Дзве пацеркі бурштыну.
Іх адкупіў матрос
Аж з Добрае Надзеі
І дзеўчыне занёс,
Што клікаў я Надзеяй.
І вось перада мной
Мінулых дзён жывіца
У красуні маладой
Палае ў завушніцах.
І толькі я кляню,
Зайздросны, закаханы,
Далёкую сасну
Над морам-акіянам.

Родная мова

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З калосся цяжкага жытоў і пшаніц,
З сузор'яў і сонечных цёплых праменняў,
З грымучага ззяння бурлівых крыніц,
З птушынага шчэбету, шуму дубровы,
І з гора, і з радасці, і з усяго
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святыні народа, бясмерця яго,—
Ты выткана, дзіўная родная мова.
Няма на зямлі таго шчасця і гора,
Якога б ты нам перадаць не магла.
Няма такіх нетраў, глыбокага мора
І гор, праз якія б ты не правяла
Мяне на радзіму, туды, дзе сягоння
Стаіць акрываўлены вораг з пятлёй
Над спаленай хатай, над родным загонам,
Над будучыняй і над песняй маёй,—
Над тым, што было і што век будзе вольным.
Народ пранясе цябе, родная мова,
Святлом незгасальным у сэрцы сваім
Праз цемру і годы змаганняў суровых.
Калі ж ападзе і развеецца дым
І нівы васкросшыя закаласяцца,—
Ізноў прашуміш ты вясновым дажджом,
Ізноў зазвініш ты у кожнай у хаце,
Цымбалам дасі іх сярэбраны гром
І вусны расквеціш усмешкай дзіцяці.

Калыханка

Прыляцелі у гасціны
Да малога Васілька
І сарока-белабока,
І варона з сасняка.
Пачала кума-варона
Калыханку напяваць,
Пачала з бароў урокі
Да малога заклікаць:
Гэй, змяркальныя урокі,
І світальныя урокі,
І вясновыя урокі,
І зімовыя урокі,
І з-пад ясных зор урокі,
І з-пад цёмных броў урокі,
Пазлятайцеся гурбой
Над калыскаю малой!
Пачала кума-сарока
Васілёчка калыхаць,
Пачала усе урокі
Ад малога адганяць:
Гэй, прыцешныя урокі,
І прысмешныя урокі,
І паўночныя урокі,
І паўдзённыя урокі,
І жаночыя урокі,
І дзявочыя урокі,
Развявайцеся ў барах
Па расцвіўшых верасах!..
Ды заплакаў Васілёчак,
Што сарока ўсе вятры,
Усе урокі адганяе
На дрымучыя бары.
Як пакінула ўсё гэта
Кумка хлопчыку свайму,
Праз усё жыццё спакою
Чары не далі яму:
То яго звадзіла рэха,
То спаць зоры не давал,
То яго паліла сонца,
То завеі асыпалі,
То спяваў палям, дуброве,
То тужыў па чарнабровай,
Аж ад гэтых чараў ён
І спакой згубіў і сон.
Нат калі спачыць прыйшлося,
Век пражыўшы, Васільку,
Кожны год, вясну і восень,
Чуўся шум у сасняку:
Шум бароў і плач птушыны,
Шорах забабонных траў,
Аж пакуль густой хваінай
Ён, разбуджаны, не ўстаў.
Той хваінай, над якою
Ўсходзіць серп маладзіка,
Над якой цвіце зарою
Кветка папаратніка.